

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 К 160716 18 Квлз
Бања Лука, 07.12.2018. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Весне Антонић, као предсједника вијећа, др Велька Икановића, Обрена Бужанина, Горане Микеш и Даниеле Миловановић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибих, у кривичном предмету осуђене Н.Г., због продуженог кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске и кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. истог закона, у стицају, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости њеног браниоца, поднесеном против правноснажне пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 160716 13 К од 18.02.2016. године, у сједници вијећа одржаној дана 07.12.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев за заштиту законитости се дјелимично уважава, преиначавају пресуде Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 160716 13 К од 18.02.2016. године и Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 К 160716 17 Кж од 30.11.2017. године тако што се на основу члана 297. тачка д) Закона о кривичном поступку Републике Српске против оптужене Н.Г.

ОДБИЈА ОПТУЖБА

Да је:

1. Неутврђеног дана у децембру 2006. године у кући оштећених Д.Ј. и Д.Д.Ј. која се налази у Б.Л., у насељу В.Б. договорила са оштећенима да ће провјерити да ли је могућа легализација њиховог стамбеног објекта који се налази у Б.Л., у насељу В.Б. на к.ч. бр. 1317 К.О. Б.Л. 5 (нови премјер) и у сврху те провјере од оштећених узела број парцеле на којој се налази спорни објекат и купопродајни уговор који се на њега односи, да би неколико дана касније поново дошла у кућу оштећених и у намјери да себи прибави противправну имовинску корист довела их у заблуду лажно приказујући да је провјерила и утврдила да је легализација тог објекта могућа, иако то није провјерила, и да ће за новчану накнаду све послове око легализације тог објекта обавити у року од мјесец и по дана, иако легализација тог објекта није ни била могућа због тога што је објекат био предвиђен за рушење, да би оштећени оптуженој у више наврата за легализацију тог објекта дали до маја 2007. године укупно 22.600,00 КМ, и то 2.500,00 КМ за отпочињање посла на легализацији, 3.000,00 КМ за израду пројекта за тај стамбени објекат, 4.600,00 КМ за „уређење“, 5.500,00 КМ

за плаћање ренте, 5.000,00 КМ за наводно „чашћавање“ В.К. како би се измјенио регулациони план, што је оптужена доводећи оштећене у заблуду представила као потребно и 2.000,00 КМ „за руке“, при чему је оптужена оштећене одржавала у заблуди да је легализација тог стамбеног објекта могућа и да она на томе ради, све док дана 18.10.2007. године оштећени Д.Ј. од службеника „Одјељења за просторно уређење“, Административне службе Града Б.Л. Г.А. није сазнао на рочишту да легализација тог објекта није могућа пошто је он предвиђен за рушење, након чега је дана 03.02.2009. године одустао од захтјева за легализацију тог објекта поднесеног 31.05.2006. године и поновљеног 29.03.2007. године, а „Одјељења за просторно уређење“ својим закључком истог дана обуставило поступак за легализацију, да би оптужена након што није легализовала тај стамбени објекат што је обећала оштећенима и за шта је од оштећених узела новац у два наврата у децембру 2007. године оштећенима вратила укупно само 6.790,00 КМ на који начин је оштећенима проузроковала имовинску штету у износу од 15.810,00 КМ.

2. Неутврђеног дана почетком 2007. године у кући оштећених Д.Ј. и Д.Д.Ј. која се налази у Б.Л., у насељу В.Б. у намјери да себи прибави противправну имовинску корист довела оштећене у заблуду и касније их и одржавала у заблуди обећававши им да ће им за новчану накнаду обавити препис парцеле к.ч. бр. 455/1014 (стари премјер) односно к.ч. бр. 1003/7 (нови премјер) К.О. Б.Л. V који је оштећена Д.Д.Ј. купила од В.С. и обавити све послове неопходне за добијање урбанистичке сагласности и одобрења за грађење за стамбено-пословни објекат на тој парцели у Улици ..., да би јој оштећени у више наврата за обављање тих послова и уплате потребног новца за те намјене унапријед дали до маја 2007. године укупно 11.670,00 КМ, да би од свих договорених послова оптужена само преписала наведени плац и поднјела захтјев за добијање урбанистичке сагласности, али и израдила пројекат за наведени стамбено-пословни објекат који јој оштећени нису платили, при чему оптужена није обавила остале послове које је обећала, а који су јој оштећени унапријед платили, нити уплатила било који износ потребан за добијање одобрења за грађење иако је од оштећених за све потребне уплате унапријед добила новац, на који начин је оштећенима проузроковала имовинску штету од најмање 7.500,00 КМ.

чиме би починила починила продужено кривично дјело преваре из члана 230. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске.

На основу члана 108. став 4. оштећени Д.Ј. и Д.Д.Ј. се са имовинскоправним захтјевом упућују на парницу.

У односу на кривично дјело преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске, за које је оптужена оглашена кривом том пресудом преиначава се правноснажна пресуда у одлуци о казни тако што се на основу истог закона, а примјеном члана 32., 33. и 37. оптужена о с у њ у ј е на казну затвора у трајању од 1 (једне) године.

У преосталом дијелу побијана пресуда остаје неизмијењена.

Образложење

Правноснажном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 К 160716 13 К од 18.02.2016. године и Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 К 160716 17 Кж од 30.11.2017. године, оглашена је кривом оптужена Н.Г., због стицаја продуженог кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС), за које јој је утврђена казна затвора у трајању од једне године и три мјесеца, и кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. истог закона, за које јој је утврђена казна затвора у трајању од једне године, и осуђена на јединствену казну затвора у трајању од једне године и девет мјесеци, обавезана на плаћање трошкова кривичног поступка и обавезана на накнаду штете оштећеним.

Против правноснажне пресуде бранилац осуђене мр М.Д., адвокат из Б.Л., поднио је захтјев за заштиту законитости због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) и повреде кривичног закона из тачке 312. став 1. тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), са приједлогом да се захтјев уважи, побијана пресуда у цјелини укине и предмет врати на поновно суђење или укине другостепена пресуда и предмет врати том суду у фазу жалбеног поступка на поновно одлучивање или пак да се захтјев уважи, преиначи правноснажна пресуда у цјелини и оптужба на основу члана 297. тачка д) ЗКП РС одбије у цјелини.

У одговору на захтјев републички јавни тужилац је предложио да се захтјев одбије као неоснован.

Овај суд је у сједници вијећа размотрио списе кривичног предмета и оцијенивши наводе захтјева нашао:

Захтјев за заштиту законитости дјелимично је основан.

Захтјев, између осталог, наводи да је осуђеном повријеђено право на одбрану јер другостепени суд није обавијестио оптужену о јавној сједници другостепеног вијећа на којој се одлучивало о жалби браниоца на првостепену пресуду, а што је био у обавези у смислу одредбе члана 318. став 1. ЗКП РС.

Тачно је да је другостепени суд сједницу вијећа на којој је одлучивао о жалби одржао дана 30.11.2018. године, без присуства осуђене. Међутим, према стању списка осуђена је уредно обавијештена путем огласне табле суда, пошто јој се на ранију адресу обавјештење није могло доставити, тако да су биле испуњене све претпоставке да се сједница одржи у присуству окружног јавног тужиоца и њеног браниоца, а у одсуству уредно обавијештене осуђене, сходно одредбама члана 318. став 4. ЗКП РС.

У оквиру овог основа захтјев опширно подвргава критици утврђену намјеру, висину прибављене користи, а тиме и досуђеног имовинскоправног захтјева. Овдје се захтјев упушта у ревидирање чињеничног стања, што и сам признаје када полази од констатације о ограничености основа овог правног лијека, па на основу ревидираног чињеничног стања покушава конструисати

повреду права на одбрану. Овакав приступ није правилан јер се чињенично стање из побијане пресуде мора прихватити као правилно и потпуно, тако да његовим ревидирањем није ни могуће створити основ за повреду права на одбрану или повреду закона.

Неосновано се у захтјеву наводи да другостепени суд није имао основа без отварања претреса да преиначи одлуку првостепеног суда којом су оштећени са тим захтјевом упућени на парницу, и да тај захтјев досуди. Прибављена имовинска корист уграђена је у чињенични опис кривичног дјела у потпуно одређеном износу и чини елемент његовог бића, па је код чињенице да је имовинскоправни захтјев постављен другостепени суд сасвим правилно преиначио првостепену пресуду и отклонио пропуст првостепеног суда тако што је постављени захтјев досудио.

Што се тиче приговора захтјева да је на штету осуђене повријеђен кривични закон јер је наступила апсолутна застарјелост кривичног гоњења за продужено кривично дјело за која је оглашена кривом (под тачком 1. и 2. пресуде) он је основан. Оптужена је оглашена кривом за два кривична дјела у стицају, продуженог кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Српске и кривичног дјела преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. истог закона. Од доношења првостепене пресуде па до одлучивања по жалби донесен је и на снагу ступио Кривични законик Републике Српске, који је блажи за осуђену. Одбрана је на ово основано указала и на сједници другостепеног вијећа. Овај закон је блажи од ранијег Кривичног закона Републике Српске јер прописује краће рокове застарјелости, а код исте максимално запријеђене казне од пет година, без обзира на то што је доња казна од једне године строжа од шест мјесеци коју је прописивао ранији закон. Који је закон блажи мора се цијенити по свим његовим одредбама, а не само по запријеђеној казни, што је другостепени суд пропустио да учини и ове радње правно оцијени као продужено кривично дјело преваре из члана 230. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, јер је цијенио само распон те казне по оба закона и тиме извео погрешан закључак да је ранији закон блажи по том основу и да није наступила застарјелост кривичног гоњења. С обзиром да су радње овог кривичног дјела предузете неутврђеног дана у децембру 2006. године и неутврђеног дана почетком 2007. године то се рок застарјелости има рачунати од 01.01.2007. године као најповољнији за осуђену. За ово кривично дјело је прописана казна затвора од једне до пет година па релативна застарјелост, сходно одредби члана 95. став 1. тачка 5. Кривичног законика Републике Српске наступа протеком пет година од извршења кривичног дјела, а сходно члану 96. став 8. истог закона апсолутна протеком десет година, то је апсолутна застарјелост кривичног гоњења наступила за ово продужено кривично дјело 01.01.2017. године.

С обзиром да застарјелост кривичног гоњења представља околност чијим наступањем престаје овлашћење надлежних органа за кривично гоњење починиоца конкретног кривичног дјела у односу на које је застарјелост наступила то је ваљало правноснажну пресуду преиначити, примијенити одредбе члана 297. тачка д) ЗКП РС и оптужбу у том дијелу одбити, а на основу члана 108. став 4. истог закона оштећене са имовинскоправним захтјевом упутити на парницу.

С обзиром да се ради о два посебна кривична дјела у стицају то се на друго кривично дјело треба примијенити Кривични закон Републике Српске који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела, као што је то и побијана пресуда учинила. Међутим, како је у односу на дио пресуде оптужба одбијена, а ради се о утврђеним казнама за стицај кривичних дјела, то је правноснажну пресуду ваљало преиначити и у осуђујућем дијелу за кривично дјело преваре из члана 239. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС у одлуци о казни и утврђену казну затвора од једне године прихватити као правилну и ту казну оптуженој изрећи за почињено кривично дјело. У оквиру правилно утврђених отежавајућих и олакшавајућих околности овом казном ће се остварити сврха прописаних кривичних санкција и казне затвора.

С обзиром на наведено ваљало је дјелимичним уважавањем захтјева на основу члана 356. став 1. ЗКП РС правноснажну пресуду преиначити и одлучити као у изреци.

Записничар
Софија Рибич

Предсједник вијећа
Весна Антонић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић